

Jadwiga Chudziakowa

Mogilno, woj. bydgoskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 11, 182-183

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MOGILNO
woj. bydgoskie
Stanowisko 1

Uniwersytet im. M. Kopernika
Zespół Naukowy przy UMK
w Toruniu

Badaniami kierowała dr Jadwiga Chudziakowa/sutorka sprawozdania/. Finansował Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Główny sezon badań. Osada obronna /VIII/IX-X w./, grodzisko /X-XIII/XIII w./, pobenedyktynski zespół architektoniczny /XI-XIX w./.

Kontynuowano badania kompleksowe. Tegoroczny program obejmował północno-zachodnią część wzgórza klasztornego. Celem prac prowadzonych w tej partii terenu było ustalenie, gdzie znajdował się główny wjazd do klasztoru, jakie było jego rozwiązanie konstrukcyjne, oraz uchylenie układu i zasięgu przestrzennego średniowiecznych umocnień obronnych odkrytych już częściowo w latach ubiegłych.

Założono zostały cztery wykopy badawcze wielkości: 7,5 x 4 m, 16,5 x 3 m, 9 x 2,20 m i 3 x 3 m.

W wykopie pierwszym natrafiono na nienaruszone wczesno/średniowieczne warstwy kulturowe zewnętrznego stoku wału obronnego. Potwierdzone zostały wcześniej uzyskane wyniki o zastosowaniu konstrukcji przekładkowej oraz uzupełniono obraz zasięgu przestrzennego drugiej fazy osadnictwa. Treść kulturowa warstw zamyka się w ramach chronologicznych X-XI wieku. Od strony północnej wału zadokumentowano ślady fosy.

W wykopie drugim odkryto dobrze zachowane fragmenty średniowiecznych murów obronnych wraz z wjazdem na teren zabudowań klasztornych oraz dwa filary mostu zwodzonego. Odkryte relikty architektury w powiązaniu z fragmentami murów obronnych odsłoniętych w ubiegłym sezonie we wschodniej części badanego terenu, pozwalają na rekonstrukcję zasięgu przestrzennego umocnień obronnych średniowiecznego klasztoru.

Następny trzeci wykop założono w południowej części wzgórza klasztornego. Wyniki badań uzyskane na tym odcinku miały szczególne znaczenie dla rekonstrukcji dwóch pierwszych faz osadnictwa, obejmujących okres VIII/IX-X oraz X-XI wieku. Zanotowano występujące tu relikty budownictwa drewnianego w postaci palisady oraz zniszczonych fragmentów wyoszczonego drewna przejścia w obrębie palisady. W wykopie wystąpiły wczesnośredniowieczne warstwy kulturowe dochodzące do 150 cm.

Badania archeologiczne na odcinku 12, pozwoliły na odkrycie dalszych relikwów architektury romańskiej. Zadokumentowano fundamenty północnej absydy transeptu, które w poprzednich sezonach zinventaryzowano fragmentarycznie. Tegoroczne prace architektoniczne przeprowadzono na północnej ścianie prezbiterium, odsłaniając wyraźne ślady średniowiecznej przebudowy oraz granicę styku ściany absydy ze ścianą prezbiterium. Badaniami architektonicznymi objęto również środkową część zachodniej fasady

kościół, gdzie odkryto elementy późnoromańskiej i gotyckiej przebudowy tej partii obiektu.

Badania będą kontynuowane.

MORACZEWO, gm. Lubowo
woj. poznańskie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania prowadzili mgr Czesław Strzyżewski i mgr Mateusz Łastowiecki pod kierunkiem dr. Włodzimierza Błaszczyka. Finansował WKZ w Poznaniu. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesno-średniowieczne.

Znane z literatury grodzisko w Moraczewie jest położone około 2,5 km na zachód od jeziora Lednickiego, a około 0,6 km na północny - zachód od szosy prowadzącej z Pobiedzisk do Gniezna. Znajduje się na północnym skraju polodowcowego wyniesienia wyróżniającego się w równinnym krajobrazie.

Podjęte badania w 1977 r. są integralnie związane z realizacją Szlaku Piastowskiego, a obiekt zostanie udostępniony społeczeństwu dla celów turystycznych po zakończeniu prac terenowych.

Omawiany obiekt należy do typu grodzisk pierścieniowatych /dwuczłonowych ?/ i posiada kształt owalny. Obecnie grodzisko posiada wymiary: 120 /NO - SW/ x 103 m /zewnętrzne/ i około 73 x 42 m /wewnętrzne/. W części południowo-zachodniej obiektu /człon 1/ wysokość wałów wynosi obecnie około 7,5 m /licząc od zewnątrz/ i około 4 m /licząc od wewnątrz/. Wały w części północno-wschodniej grodziska /człon 2/ uległy silnej niwelacji i posiadają obecnie wysokość 3-5 m.

W 1977 r. pracami badawczymi objęto 15 wykopów o łącznej powierzchni 375 m², mieszczących się przy głównej osi grodziska na długości 75 m poczynając od wewnętrznej podstawy wału członu 1 po szczyt wału członu 2. Wykopy zostały pogłębione przeciętnie do 0,5 - 2 m, nie dochodząc jednak w nich do poziomu calca.

W wykopach odsłonięto fragmenty kilku pasm bruków kamiennych szerokości około 1 m, jak również - w ich pobliżu - paleniska oraz jamy zawierające ułamki naczyń glinianych górą i całkowicie obtaczanych oraz dużą ilość fragmentów kości zwierzęcych.

Wyróżniono 6 warstw, z których I i II powstały w wyniku procesu niwelacji terenu oraz współczesnej orki. Znalaziono w nich fragmenty naczyń wczesnośredniowiecznych, średniowiecznych oraz nowożytnych, ułamki kości zwierzęcych i fragmenty nieokreślonych przedmiotów żelaznych. W warstwach III, IV, V i Va wystąpiły duże ilości fragmentów ornamentowanych naczyń